

Demografická studie obce Libníč

jako součást Demografické studie Dobrovolného svazku obcí POD BABOU

pracovní verze k 8.11. 2021

Executive summary

- Počet obyvatel obce Libníč vzrostl od roku 2005 z 379 na 529 obyvatel v roce 2020
- Relativizovaný populační růst byl v letech 2005 – 2020 výrazně nad průměrem Jihočeského kraje a celé České republiky
- Vlivem migrace došlo k „omlazení“ věkové struktury obce
- Průměrný věk obyvatel obce Libníč klesl z hodnoty 45,1 let v roce 2005 na hodnotu 40,9 let v roce 2020
- Všechny varianty populační projekce předpokládají v následujících deseti letech zvýšení počtu obyvatel oproti současnému stavu
- Střední varianta projekce počtu obyvatel předpokládá nárůst počtu obyvatel na 703 do roku 2031
- Počet dětí do 15 let by měl do roku 2031 nadále mírně narůstat nebo se pohybovat přibližně na dnešních hodnotách, což by v případě nenavýšení kapacit MŠ/ZŠ vedlo k přetrvávajícímu nedostatku kapacit těchto zařízení
- Obec Libníč tudíž bude do budoucna potřebovat další dodatečné kapacity v MŠ i více míst v ZŠ v okolních městech a obcích

1. Úvod

Obec Libníč leží v Jihočeském kraji, v obvodu obce s rozšířenou působností České Budějovice. Obec je zahrnuta v ITI Českobudějovické aglomerace. Obec se skládá ze dvou katastrálních území – Libníč a Jelmo. Celková rozloha obce je 6,85 km². K 31. 12. 2020 žilo v obci Libníč 529 obyvatel s trvalým pobytem. Vzhledem k blízkosti a velmi dobré dopravní dostupnosti Českých Budějovic se obec stala v posledních dvaceti letech suburbium Českých Budějovic. Právě suburbanizační procesy výrazněji proměnily demografickou strukturu a vývoj počtu obyvatel obce.

Předložená studie má za cíl analyzovat nedávný a současný populační vývoj obce včetně jeho projekce do budoucna.

Zpracovatelem studie je Regionální rozvojová agentura jižních Čech – RERA a.s.

2. Data a metody

Data využitá ve studii pocházejí z oficiálních statistik Českého statistického úřadu (ČSÚ). Jedná se zejména o retrospektivní počet obyvatel v obci podle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) z let 2001 a 2011, doplněný údaji z průběžné evidence obyvatel z matričního úřadu. Výchozím rokem pro většinu analýz je rok 2005.

Studie využívá standardní metody demografické analýzy – věkové pyramidy, a bazické a řetězové indexy. Populační projekce využívá tzv. kohortně-komponentní metodu. Tato metoda vychází z aktuálních demografických trendů v obci a stávající věkové struktury obyvatel podle pohlaví a věkových kategorií. Jednotlivé věkové kategorie obyvatel se vyznačují specifickými rysy úmrtnosti, porodnosti a migrace. Na základě pravděpodobnostního modelování je tak projekce relevantní zejména v kratším časovém horizontu (na úrovni jednotlivých obcí zpravidla 10 let).

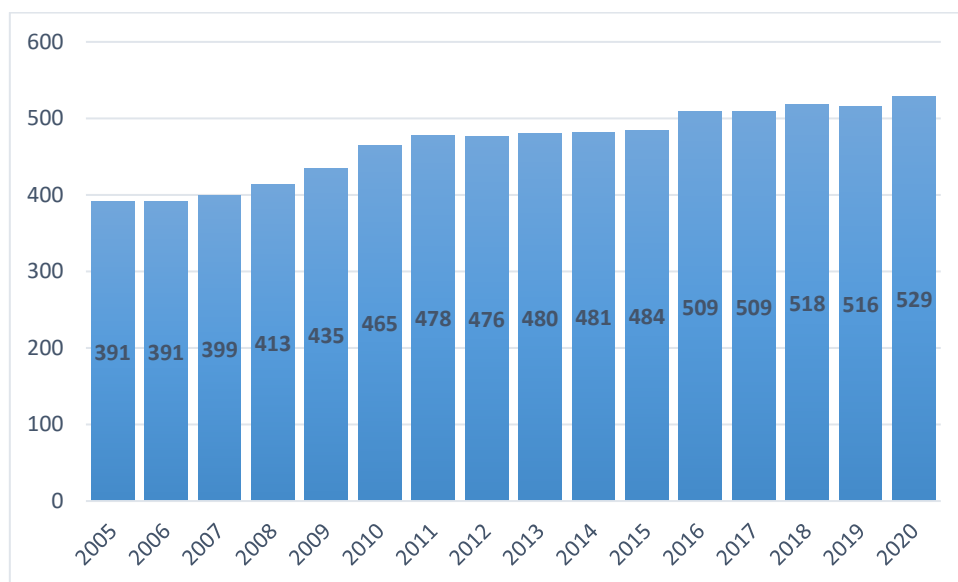
Projekce počtu obyvatel představuje modelový výhled demografické situace do budoucna. Demografickou projekci lze brát jako sofistikovaný nástroj predikce počtu obyvatel v budoucnu, nicméně není schopna predikovat náhodné faktory (ekonomické, sociální, legislativní apod.), které v budoucnu ovlivní počet a strukturu obyvatel. Rovněž je nutné upozornit na potřebu neustálé aktualizace demografické projekce (zpravidla po třech letech).

3. Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel v obci je ovlivňován čtyřmi klíčovými faktory – porodností, úmrtností, imigrací a emigrací. Na základě vzájemného působení těchto faktorů dochází k neustálému pohybu počtu obyvatel.

K 31. 12. 2005 žilo v obci Libníč celkem 391 obyvatel. Až do roku 2007 se počet obyvatel mírně navyšoval. Od roku 2008 došlo k rychlému nárůstu počtu obyvatel. V letech 2009 a 2010 činil roční přírůstek více než 6 % obyvatel obce. Po roce 2011 došlo ke zmírnění tohoto trendu, nicméně počet obyvatel v obci (kromě roku 2012) nadále trvale narůstal. V roce 2016 počet obyvatel poprvé překonal hranici 500 obyvatel, na konci sledovaného období byl počet trvale žijících obyvatel 529.

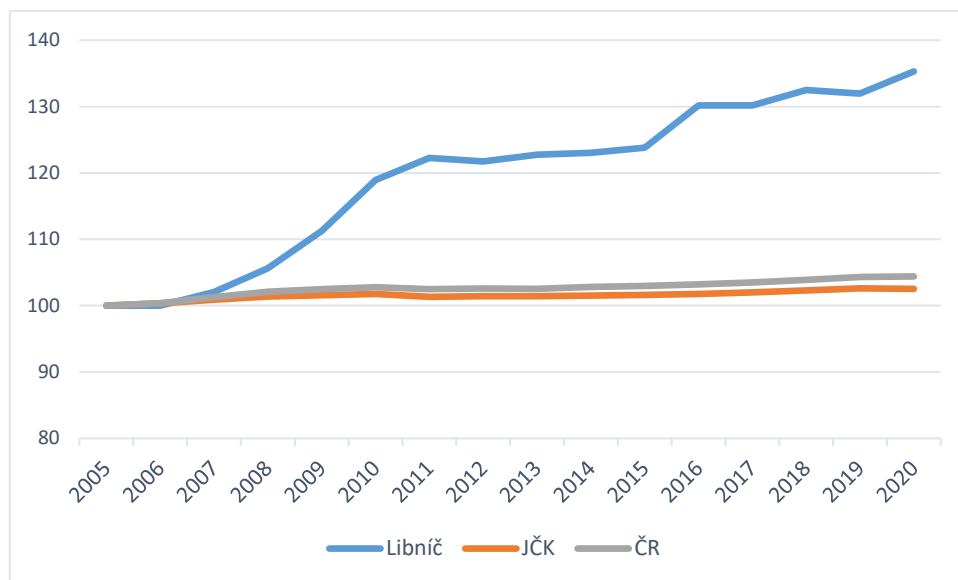
Graf 1: Vývoj počtu obyvatel obce Libníč v letech 2005 - 2020

Vysoké přírůstky počtu obyvatel lze dávat do souvislosti zejména s projevem rezidenční suburbanizace, kdy se obyvatelstvo stěhuje z měst do příměstského prostoru. Rozvíjí se tak zejména blízké zázemí měst, které zpravidla nadále slouží obyvatelstvu jako středisko dojížděky za prací, do škol a za službami. Relativizovaný vývoj počtu obyvatel v obci Libníč je znázorněn prostřednictvím bazického indexu v **grafu 2**. Pro srovnání je součástí grafu relativizovaný vývoj počtu obyvatel v Jihočeském kraji a celé České republice. Zatímco v obci Libníč se oproti roku 2005 zvýšil počet obyvatel o více než 35 %, v Jihočeském kraji vzrostl počet obyvatel o 2,5 % a v celé České republice o 4 %. Podobný vývoj v počtu obyvatel lze zaznamenat i u dalších obcí Českobudějovické aglomerace, zejména v blízkosti krajského města. Výjimku

tvoří samotné České Budějovice, kde naopak počet obyvatel trvale mírně klesá (již od roku 1995). Vysoké hodnoty přírůstků u obce Libníč jsou částečně dány výrazně nižším absolutním počtem obyvatel oproti ostatním sledovaným jednotkám.

Graf 2: Bazický vývoj počtu obyvatel od roku 2005

Tabulka 1 poukazuje na strukturu celkového pohybu obyvatel v obci Libníč mezi roky 2005 a 2020. Je evidentní, že z hlediska přirozené měny (živě narození x zemřelí) dochází k přirozenému úbytku obyvatel. V celém sledovaném období zemřelo v obci více lidí, než se narodilo. Výjimkou byl pouze rok 2014 a 2017. Celková bilance přirozené měny ve sledovaném období je 83 narozených a 120 zemřelých.

Celkový populační růst obce byl proto podpořen zejména relativně velmi silnými migračními pohyby (přistěhovalí x vystěhovalí). V průběhu sledovaného období docházelo k významné imigraci počtu obyvatel (zpravidla z Českých Budějovic a okolí). Počet přistěhovalých činil 352 osob, počet vystěhovalých osob byl 168. Ve všech sledovaných letech (s výjimkou v roce 2014 a 2017) převažoval počet přistěhovalých nad počtem vystěhovalých. Největší saldo migrace bylo typické pro roky 2010 (+30 osob), 2009 (+27 osob) a 2016 (+24 osob).

Tabulka 1: Pohyb obyvatel v obci Libníč v letech 2005 - 2020

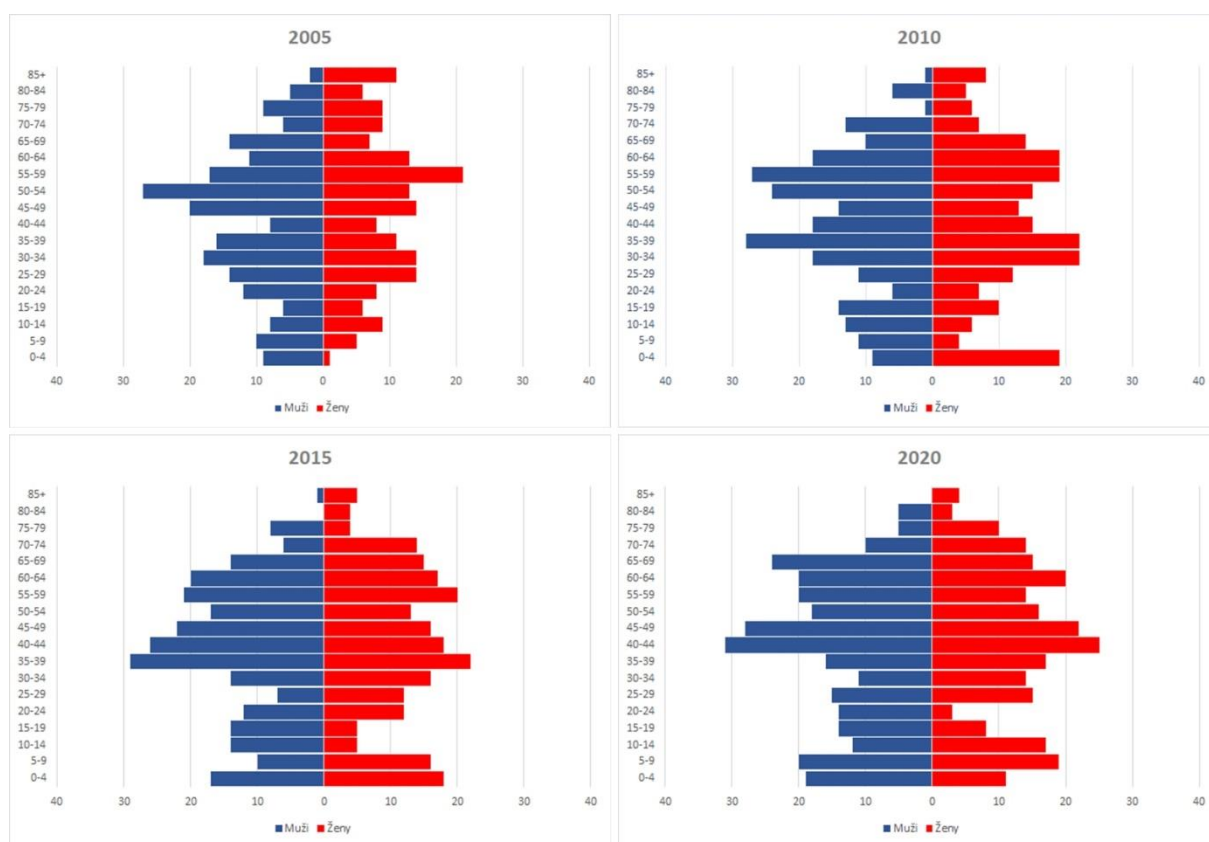
	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Počet obyvatel k 31. 12.
2005	4	9	22	13	391
2006	2	14	16	4	391
2007	6	6	14	6	399
2008	4	9	23	4	413
2009	4	9	30	3	435
2010	6	6	45	15	465
2011	7	7	21	3	478
2012	6	9	13	12	476
2013	3	9	25	15	480
2014	11	5	19	24	481
2015	6	10	32	25	484
2016	6	5	28	4	509
2017	5	3	12	14	509
2018	5	6	18	8	518
2019	5	8	13	12	516
2020	3	5	21	6	529

Přírůstky stěhování v jednotlivých letech lze dát do souvislosti s evidencí nově dokončených bytů vedenou ČSÚ. Nejvíce dokončených (zkolaudovaných) bytů bylo v obci Libníč v letech 2010 (12 bytů), 2009 a 2013 (7 bytů).

4. Struktura obyvatel

Relativně velké změny počtu obyvatel obce Libníč v letech 2005 – 2020 jsou podpořeny primárně suburbanizačními procesy a s nimi související imigrací obyvatel. Skutečnost, že se suburbanizace účastní zejména mladší obyvatelstvo (zpravidla rodiny s malými dětmi) se pak projevuje i na proměnách struktury obyvatel (věková, ekonomická, sociální). Většina těchto charakteristik se ovšem sleduje pouze jednou za 10 let v rámci SLDB.

Graf 3: Věková struktura populace obce Libníč v letech 2005, 2010, 2015 a 2020

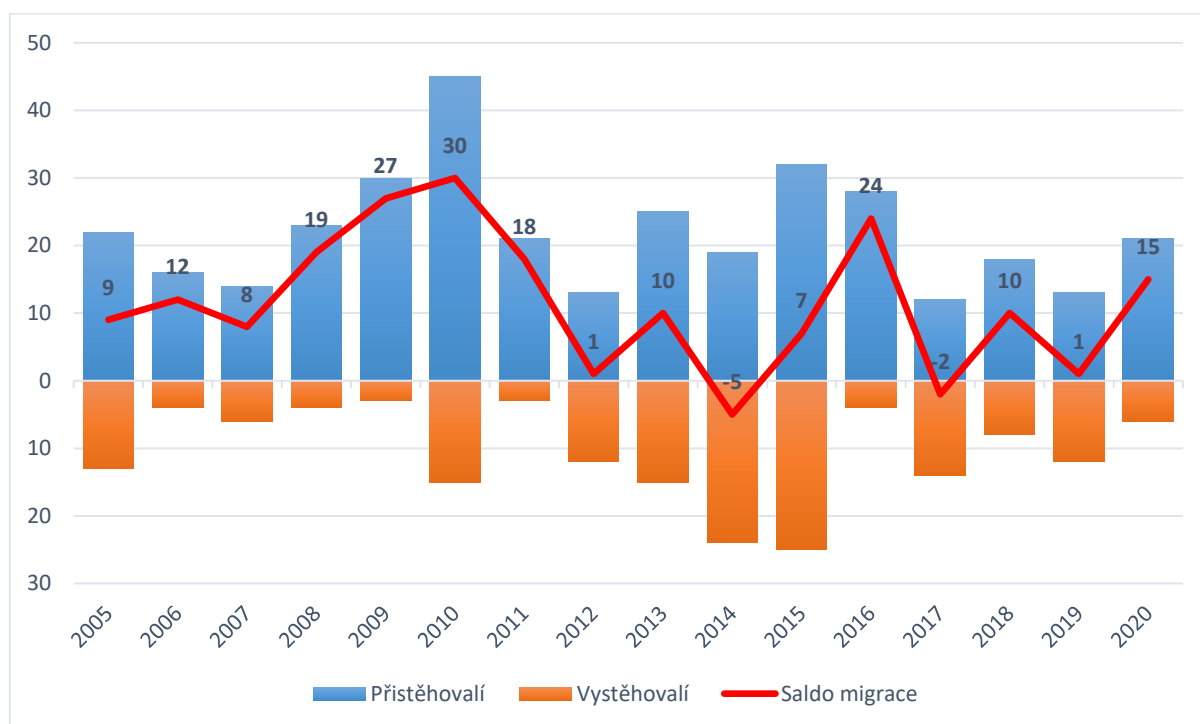

Graf 3 ukazuje měnící se věkovou strukturu obyvatel obce Libníč v letech 2005, 2010, 2015, 2020. Rozdíly jsou poměrně velké a odráží tak pozitivní vliv imigrace na celkovou věkovou strukturu v obci. Zatímco v roce 2005 věková pyramida odpovídá regresivnímu typu věkové pyramidy, v následujících letech je demografická situace více stabilizovaná a věkové pyramidy tak odpovídají spíše stacionárnímu typu. Průměrný věk v obci byl v roce 2005 45,1 let. Vlivem demografického omlazení věkové struktury obce (zpravidla způsobené migrací mladých rodin) došlo k poklesu průměrného věku obyvatel obce Libníč na hodnotu 40,9 let v roce 2020.

5. Migrace

Jedněmi z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících celkový počet obyvatel a jeho projekci jsou migrační pohyby. Celkově lze poznamenat, že má obec Libníč dlouhodobě kladné migrační saldo, tedy že počet přistěhovalých převyšuje počet vystěhovalých z obce. Mezi roky 2005 až 2020 se do obce Libníč přistěhovalo 352 osob a vystěhovalo 168 osob. Saldo migrace tedy činilo +184 osob.

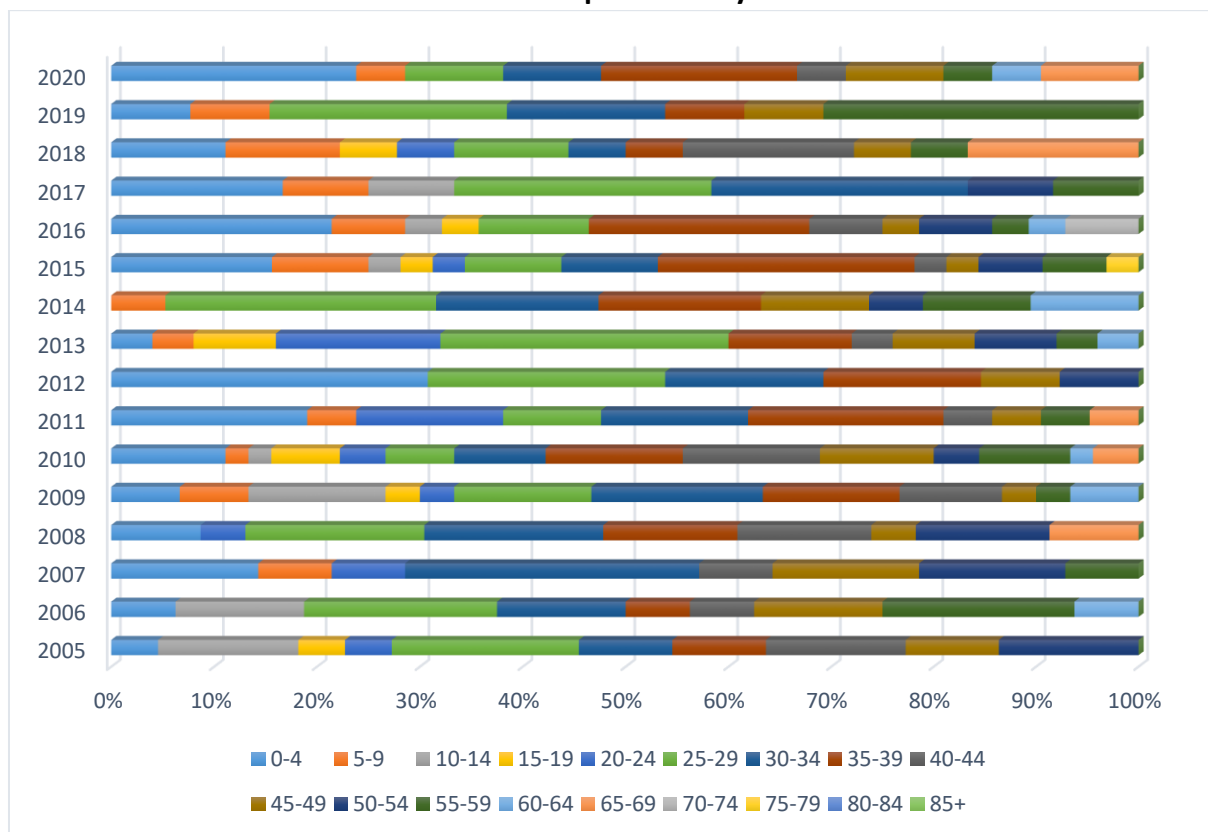
Graf 4: Počet přistěhovalých, vystěhovalých a saldo migrace obce Libníč

Poměr počtu přistěhovalých a vystěhovalých z obce Libníč se v jednotlivých letech mění (**graf 4**). Nejvíce přistěhovalých osob do obce Libníč lze zaznamenat v letech 2010, 2009 a 2016. Naopak nejvíce vystěhovalých osob z obce bylo v letech 2015, 2014 a 2010. Vyjma roku 2014 (-5 osob) a 2017 (-2 osoby) se saldo migrace pohybuje vždy v kladných číslech.

Vzhledem k tomu, že se migrací účastní zejména mladší obyvatelstvo, došlo proto k významným posunům ve věkové skladbě obyvatelstva obce (viz kapitola 4). Věková struktura přistěhovalých osob je znázorněna v **grafu 5**. Z grafu jednoznačně vyplývá, že účastníky migrace jsou zejména mladší osoby, zpravidla mladé rodiny s dětmi.

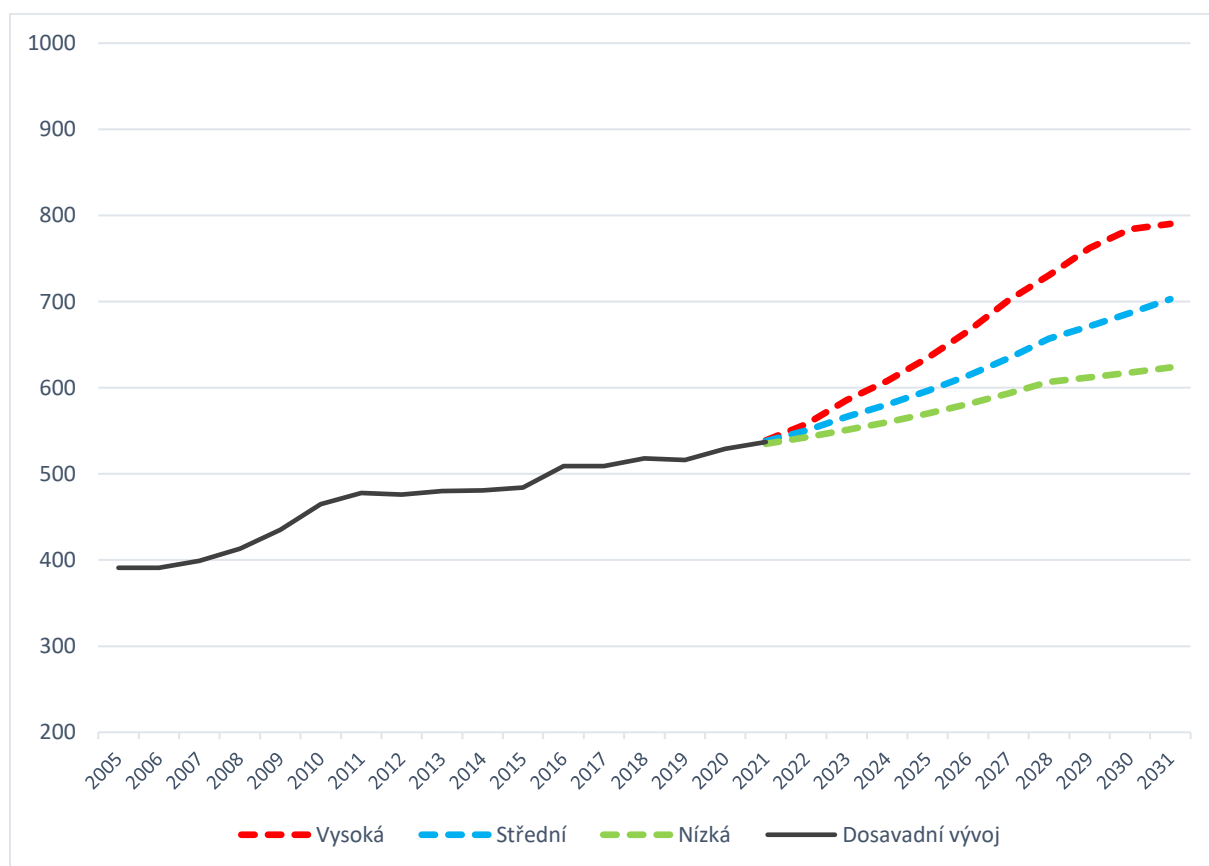
Graf 5: Věková struktura přistěhovalých do obce Libníč

6. Projekce počtu obyvatel

Na základě zaznamenaných trendů v přirozeném a mechanickém pohybu obyvatel a dalších charakteristikách (plodnost) byla prostřednictvím kohortně-komponentní metody vytvořena demografická projekce (prognóza) počtu obyvatel do roku 2031. V metodě byly zároveň částečně zohledněny stavební záměry a stavební limity v obci. Projekce je vytvořena ve třech variantách – vysoká, střední a nízká. Jednotlivé varianty se od sebe liší mírou zohlednění jednotlivých klíčových parametrů demografické projekce. Všechny varianty projekce počítají s nárůstem počtu obyvatel v příštích deseti letech.

Graf 6: Projekce počtu obyvatel obce Libníč do roku 2031

Nízká varianta předpokládá další spíše pozvolný nárůst počtu obyvatel v obci. Ten bude ovlivněn zejména dalším kladným migračním saldem, které se však vlivem celkové demografické situace bude postupně zmenšovat. Nízká varianta předpokládá, že se současný trend zvyšování počtu obyvatel zastaví kolem roku 2027 a poté již bude počet obyvatel víceméně stagnovat. Do roku 2031 předpokládá nízká varianta nárůst počtu obyvatel ze současných 529 na 624, tedy přírůstek o 95 osob (o 18 % obyvatel obce).

Střední varianta předpokládá významnější nárůst počtu obyvatel v celém projektovaném období, který bude odrážet jednak současné trendy v migračním přírůstku obyvatel a jednak zvyšující se věk matek a s tím související snížení plodnosti. K zastavení strmější fáze přírůstku počtu obyvatel podle střední varianty dojde až na konci projektovaného období, tedy v letech 2030 a 2031. Střední varianta předpokládá při zachování současných trendů nárůst počtu obyvatel ze současných 529 obyvatel v roce 2020 na 703 obyvatel v roce 2031, což by znamenalo nárůst o 174 osob (o 33 % obyvatel obce).

Vysoká varianta předpokládá zachování, resp. posílení současných trendů v kladném migračním saldu obce, které se zároveň projeví ve změně současného záporného salda počtu narozených a zemřelých v obci. Tím dojde k výraznějšímu nárůstu počtu obyvatel (při zachování současných trendů plodnosti). Rovněž se počítá s intenzivní imigrací obyvatel do obce, která se dále pozitivně projeví v udržení relativně nízkého průměrného věku v obci. I vysoká varianta ovšem počítá se zastavením trendu vysokého přírůstku obyvatel (zhruba od roku 2029). To bude ovlivněno zejména obecným stárnutím populace a snížením imigrace spojeným se stavebními limity obce. Vysoká varianta predikuje nárůst počtu obyvatel obce na hodnotu 790 obyvatel v roce 2031, tedy přírůstek o 261 osob (o 49 % obyvatel obce).

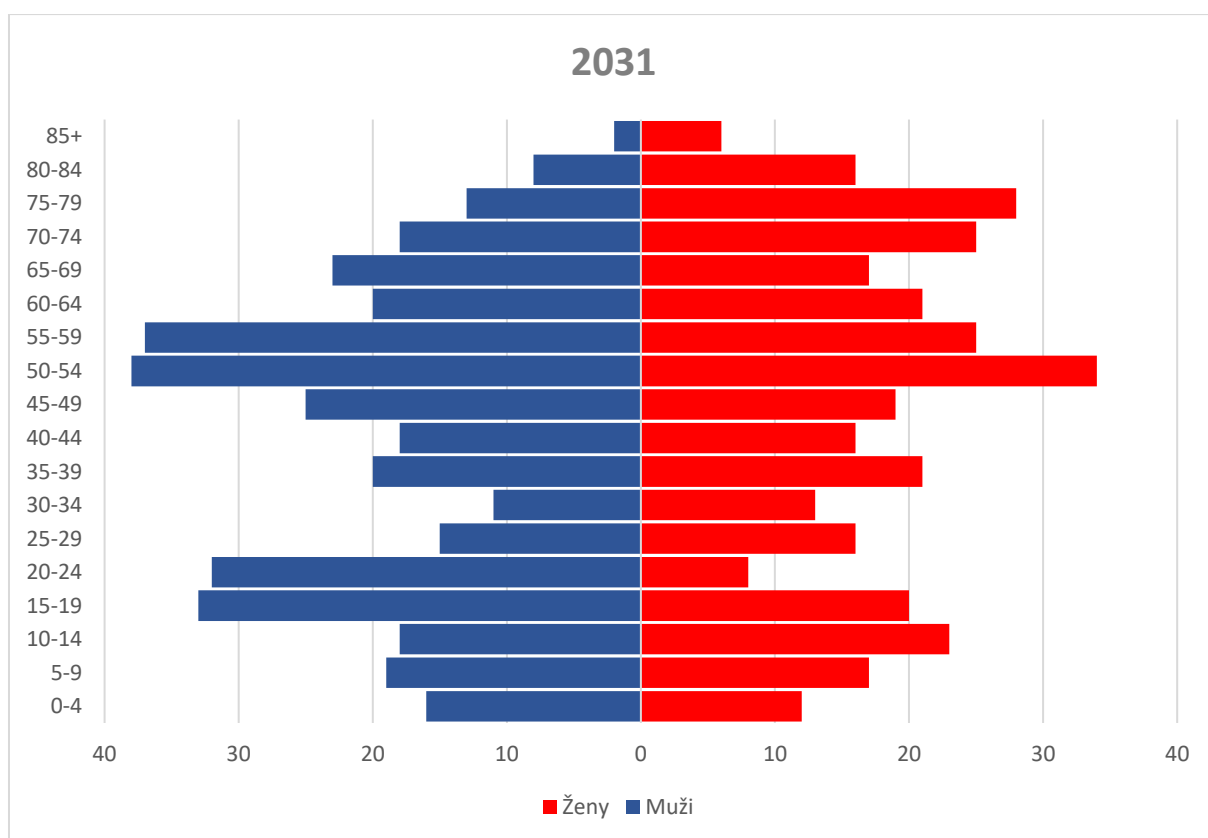
Z praxe je obvyklé, že **nejvíce realistická je zpravidla střední varianta demografické projekce**. Naplnění vysoké varianty považujeme naopak spíše za nepravděpodobné. Střední varianta respektuje podle výše uvedeného komentáře současná demografická specifika obce, které optimálně kombinuje s obecnými populačními trendy v celé České republice. Lze tedy předpokládat, že se bude budoucí populační vývoj obce přibližovat střední variantě. Nadále ovšem platí, že se jedná o modelovou projekci, která zohledňuje současný demografický vývoj a pracuje tak s pravděpodobnou variantou budoucího demografického vývoje. Není schopna predikovat mimořádné situace či nekvantifikovatelné jevy.

Předpokládaný vývoj počtu obyvatel do roku 2031 podle střední varianty je uveden v **tabulce 2**. Střední varianta předpokládá nejen zvýšení počtu obyvatel, ale logicky i další strukturální změny, zejména změnu věkové struktury obyvatel obce. **Graf 7 a tabulka 3** ilustrují předpokládanou věkovou strukturu obyvatel obce Libnič v roce 2031. Předpokládá se tedy, že se nadále bude zvyšovat naděje na dožití obyvatel obce. Přesto dojde ke snížení porodnosti a k přesunům v jednotlivých věkových kategoriích obyvatel obce v souvislosti se stárnutím místní populace.

Tabulka 2: Předpokládaný vývoj počtu obyvatel obce Libnič podle střední varianty

Rok	Počet obyvatel
2021	537
2022	550
2023	566
2024	581
2025	596
2026	614
2027	634
2028	656
2029	671
2030	686
2031	703

Graf 7: Předpokládaná věková struktura populace obce Libnič v roce 2031 – střední varianta

Tabulka 3: Předpokládaná věková struktura populace obce Libníč v roce 2031 – střední varianta

	Celkem	Muži	Ženy
Celkem	703	371	338
0-4	28	16	12
5-9	38	20	18
10-14	41	18	23
15-19	53	33	20
20-24	40	32	8
25-29	31	15	16
30-34	24	11	13
35-39	41	20	21
40-44	34	18	16
45-49	44	25	19
50-54	72	38	34
55-59	62	37	25
60-64	41	20	21
65-69	40	23	17
70-74	43	18	25
75-79	41	13	28
80-84	24	8	16
85+	8	2	6

Pokud jde o vývoj dětské populace, tj. potenciálních žáků MŠ a ZŠ, dle střední varianty demografické prognózy lze očekávat, že se bude počet dětí v obci Libníč až do roku 2028 nadále mírně zvyšovat, poté by měl začít stagnovat. Konkrétní data pro věkové skupiny dětí do 15 let jsou uvedena v **tabulce 4**. Počet nejmladších dětí od narození do 5 let by se měl po celé období pohybovat okolo 30 až 35 osob, počet dětí ve věku 5-9 let by měl být okolo 40 osob. U věkové skupiny od 10 do 14 let pak lze očekávat setrvalý mírný nárůst až na hodnoty též okolo 40 osob. Ačkoliv se bude podíl nejmladších věkových skupin na celkovém počtu obyvatel obce vlivem neustále rostoucího celkového počtu obyvatel obce mírně snižovat, v absolutních hodnotách budou počty dětí nadále mírně narůstat nebo se pohybovat přibližně na dnešních hodnotách. Vývoj u těchto věkových kategorií však bude ovlivněn skutečnou intenzitou migrace a budoucí bytové výstavby v obci.

Tabulka 4: Předpokládaný vývoj počtu dětí v obci Libníč podle střední varianty

Rok	0-4	5-9	10-14
2020	30	39	29
2021	31	39	30
2022	31	39	32
2023	32	38	32
2024	32	38	34
2025	33	40	32
2026	35	40	35
2027	34	41	36
2028	32	42	37
2029	29	42	37
2030	29	39	39
2031	28	38	41

7. Plánování dodatečných kapacit MŠ / ZŠ

V obci Libníč se nachází mateřská škola, kterou v současné době navštěvuje 28 dětí (kapacita MŠ je již několik let zcela naplněna). Tato kapacita však jednoznačně nepokrývá poptávku po umístění dětí v MŠ, v současné době obec Libníč registruje zájem ze strany rodičů z obce v počtu přibližně 42 dětí. Dle údajů OÚ Libníč žije v obci aktuálně 46 dětí ve věku 0-6 let, z toho je 31 dětí ve věku 3-6 let. Základní školu navštěvuje v posledních letech přibližně 60 dětí z obce. Nejvíce dětí dojíždí do ZŠ Rudolfov (cca 60 %), zbývajících cca 40 % dětí navštěvuje jiné ZŠ v okolních městech a obcích.

Jak je patrné z výstupů demografické prognózy, počet dětí, resp. potenciálních žáků MŠ a ZŠ, se bude v obci Libníč mírně zvyšovat i v příštích letech. Dle střední varianty demografické prognózy by se tedy měly počty dětí v MŠ i počty žáků navštěvujících ZŠ udržet v následujících 10 letech minimálně na dnešní úrovni, ale spíše budou nadále mírně narůstat.

Navíc je nutné zmínit, že v obci Libníč se do budoucna plánuje intenzivní výstavba dalších rodinných domů. Zatímco v posledních letech byla výstavba výrazně zpomalena z důvodu nedostatečné kapacity ČOV, po dokončení nové ČOV v letošním roce bude povolena nová výstavba. Obec plánuje, že v následujících 10 letech by mělo být dokončeno celkově až 150 nových RD. I tato plánovaná výstavba byla částečně zohledněna v provedené demografické projekci.

Na základě výsledků projekce počtu obyvatel a výše uvedených skutečností lze konstatovat, že obec Libníč bude do budoucna potřebovat další dodatečné kapacity ve vlastní MŠ i více míst pro žáky ZŠ z obce v základních školách v okolních městech a obcích. Pokud by nedošlo k navýšení kapacit těchto vzdělávacích zařízení, bude nadále přetrvávat dnešní stav jejich nedostatečné kapacity.